

Bibliografia Barbary Skargi

Przy opracowywaniu bibliografii wykorzystano m.in.:

- *Bibliografia Zawartości Czasopism*, Biblioteka Narodowa, Instytut Bibliograficzny, Warszawa 1962-2004 oraz internetowe bazy danych: artykuły z gazet i tygodników polskich (MARC BN, 1996-2004): <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=20>, artykuły z czasopism polskich (MARC BN, 1996-2004): <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=3>, artykuły z czasopism polskich (MARC 21, 2005-): <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=25>, wspólna baza artykułów z gazet i tygodników: <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=26> – dostęp: 4-5.05.2014.
- *Autobiogram* [oraz] *Bibliografia*, „Ruch Filozoficzny” 1987, t. XLIV, nr 3-4, s. 333-336.
- *Nota bibliograficzna*, w: *Przeszłość i interpretacje. Z warsztatu historyka filozofii*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1987, s. 358-359.
- *Bibliografia prac Barbary Skargi*, oprac. Andrzej Przymusiła, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 1989, t. XXXIV, s. 367-377.
- *Polonica Zagraniczne. Bibliografia 1987*, Biblioteka Narodowa, Instytut Bibliograficzny, Warszawa 1995; *Bibliografia 1997*, BN, IB, Warszawa 2002; *Bibliografia 2003*, BN, IB, Warszawa 2007.
- *Nota bibliograficzna*, w: *O filozofię bać się nie musimy. Szkice z różnych lat*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 329-332.
- *Nota bibliograficzna*, w: *Człowiek to nie jest piękne zwierzę*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007, s. 243-245.
- *Bibliography for the Texts by Barbara Skarga*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 223-224 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 225-226.

St. G.

1960

1. *Bibliografia filozofii polskiej 1831-1864*, oprac. Alicja Kadler i Irena Raczyńska przy współudziale Barbary Skargi i Alicji Sawickiej, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1960, 410 s.

1962

2. *Filozofia pod znakiem zapytania* [recenzja z: Pierre Fougerollas, *La philosophie en question*, Paris 1960], „Studia Filozoficzne” nr 3, s. 287-289.
3. *Praca organiczna a filozofia narodowa i konserwatywno-katolicka przed 1864 r.*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. VIII, s. 175-214.

1963

4. *Sève'a próba syntezy* [recenzja z: Lucien Sève, *La philosophie française contemporaine et sa genèse de 1789 à nos jours*, Editions sociales, Paris 1962], „Studia Filozoficzne” nr 2, s. 196-199.
5. *W obronie humanizmu* [recenzja z: Charles Brunold, Jean Jacob, *Choix de textes philosophiques. De Montaigne à Louis de Broglie*, E. Belin, Paris 1961], „Studia Filozoficzne” nr 3-4, s. 289-291.

1964

6. *pozytywizm i utopia (Przełamanie filozoficzne utopii A. Comte'a)*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. X, s. 179-226.
7. *Narodziny pozytywizmu polskiego (1831-1864)*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1964, 411 s. [zawiera: *Od Autorkę; Wstęp*; rozdz. I: *Empiryści polscy w epoce*

romantyzmu: 1. Uwagi wstępne, 2. Michał Wisznięwski, 3. Adrian Krzyżanowski, 4. Dominik Szulc, 5. Karol Hoffman, 6. Inni empiryści polscy. Ogólne wnioski; rozdz. II: Praca organiczna a filozofia narodowa i konserwatywna filozofia katolicka przed rokiem 1864: 1. Wprowadzenie, 2. Problem pracy organicznej w filozofii narodowej, 3. Problem pracy organicznej w filozofii konserwatywno-katolickiej; rozdz. III: Wątki prepozytywistyczne w refleksji ekonomicznej; rozdz. IV: Wątki prepozytywistyczne w czasopiśmiennictwie literackim; rozdz. V: Józef Supiński: 1. Wstęp, 2. Biografia, 3. Ogólne rozważania o nauce. Problem nauki społecznej, 4. Ogólne prawa przyrody i ich działanie w życiu jednostki, 5. Koncepcje socjologiczne Supińskiego, 6. Historiozofia, 7. Problem ustawodawstwa. Sprawa reform w Polsce, 8. Miejsce Supińskiego w filozofii polskiej; Zakończenie]; wyd. II, Wydawnictwo Naukowe PWN, Fundacja na rzecz Myślenia im. Barbary Skargi, Warszawa 2013, 388 s. (=Dziela zebrane Barbary Skargi, t. I).

1965

8. *Estetyka i historiozofia. Uwagi o poglądach Augusta Comte'a*, „Kwartalnik Neofilologiczny”, r. XII, z. 4, s. 353-362 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 232-243; poz. 86).

1966

9. *Comte*, teksty w wyborze przeł. [z fr.] Wiera Bieńkowska, Wiedza Powszechna, Warszawa 1966, 228 s. (seria: Myśli i Ludzie); wyd. II rozszerzone, Wiedza Powszechna, Warszawa 1977, 283 s.
10. *Spadkobiercy wobec spuścizny mistrza. Ze studiów nad pozytywizmem francuskim* [August Comte], „Studia Filozoficzne” nr 3, s. 65-100 (pierwotna redakcja rozdz. II, pkt. 3-8 pt. *Spadkobiercy wobec systemu mistrza pracy Ortodoksja i rewizja w pozytywizmie francuskim*, zob. poz. 15).
11. *Prepozytywiści polscy wobec Hegla i heglizmu polskiego*, w: *Polskie spory o Hegla 1830-1860* [prac. zbior.], Warszawa 1966, s. 389-432; przekład niem. *Die Einstellung des polnischen Frühpositivismus zu Hegel und zum polnischen Hegelianismus*, w: *Der Streit um Hegel bei den Slaven*, Prag 1967, s. 278-323.
12. *Pozytywizm jako filozofia rezygnacji* [recenzja z: Leszek Kolakowski, *Filozofia pozytywistyczna. Od Hume'a do Koła Wiedeńskiego*, PWN, Warszawa 1966], „Argumenty”, r. X, nr 23, s. 6-7.

1967

13. Recenzja z: Jean Server, *L'histoire de l'utopie*, Paris 1967, w: „Argumenty” nr 32, s. 2.
14. *Józef Supiński – Między romantyzmem a pozytywizmem*, w: *Filozofia w Polsce* [praca zbiorowa], Wiedza Powszechna, Warszawa 1967, s. 431-452.
15. *Ortodoksja i rewizja w pozytywizmie francuskim*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1967, 538 s. [zawiera: *Wstęp; Wykaz skrótów*; cz. I: *System i mechanizmy jego transformacji*, rozdz. I: *Pozytywizm i utopia*: 1. „Punkty sprzężenia” w metodologii, 2. „Punkty sprzężenia” w antropologii, 3. Utopia społeczna Comte'a, 4. Koherencja logiczna a koherencja historyczna systemu Comte'a; rozdz. II: *Spadkobiercy wobec systemu mistrza*: 1. *Ludzie i ich prace*, 2. *Zarys problemu*, 3. *Proces o spuściznę ideową i materialną*, 4. *Comte „młody” i „stary”*, 5. *Spór o metodę subiektywną*, 6. *Spór o religię pozytywną*, 7. *Spór o sens dziejów*, 8. „Rozum” i „serce” – antynomie systemu mistrza, por. poz. 10; cz. II: *Etyka pozytywistyczna*: rozdz. III: *Etyka i stabilizacja*: 1. *Ogólne problemy moralności*, 2. *Nauka pozytywna i moralność*, 3. *Fakt moralny*, 4. *Ewolucja i relatywizm*; rozdz. IV: *Etyka pozytywistyczna i problemy indywidualizmu*: 1. *Synteza subiektywna w ujęciu Laffitte'a*, 2. *Jednostka jako źródło wartości*, 3. *Problem jednostki i społeczeństwa w aspekcie moralnym*, 4. *Jednostka i wolność*; rozdz. V: *Moralność i życie*: 1. *Sankcja moralna*, 2. *Kodeks moralny*, 3. *Moralność a polityka*, 4. *Model pozytywistycznej moralności*; cz. III: *Litré i jego koncepcja pozytywizmu*: rozdz. VI: *Walka o „pozytywizm prawdziwy”*: 1. *Zarys problemu*, 2. „Zdrajca” Litré, 3. *Główne punkty krytyki Litrégo i jej mechanizmy*; rozdz. VII: *Pojęcie faktu w pozytywizmie*: 1. *Fakt, dogmat i wartość*, 2. *Pojęcie faktu w myśli scjentystycznej*, 3. *Rehabilitacja logiki. Analiza i synteza*, 4. *Klasyfikacja nauk*; rozdz. VIII: *Psychologia i*

socjologia: 1. Comte i niektóre problemy psychologii, 2. Rehabilitacja psychologii, 3. Problemy socjologii; rozdz. IX: Pozytywizm i agnostycyzm: 1. Dwa agnostycyzmy, 2. Agnostycyzm i minimalizm poznawczy, 3. Krytyka materializmu, 4. Agnostycyzm i tolerancja, 5. Littré i model pozytywizmu].

1968

16. *Antoine Cournot, filozof rezygnacji*, „Studia Filozoficzne” nr 1, s. 53-77.
17. *Pozytywiści polscy o nauce* [recenzja z: Janusz Skarbek, *Koncepcja nauki w pozytywizmie polskim*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo PAN, Wrocław 1968], „Studia Filozoficzne” nr 3-4, s. 138-142.

1969

18. *Renan*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1969, 259 s. (seria: Myśli i Ludzie) [zawiera: *Życie Renana; Historia i życie; Nauka a historia; Bóg i historia; Religia i nauka; Życie i kultura* oraz wybór tekstów, w tym w tłumaczeniu Barbary Skargi: [*Przyszłość nauki*]; [*Filologia i filozofia*]; *Intelektualna i moralna reforma we Francji; Patrycy*]; wyd. II, Warszawa 2002.
19. *Julian Ochorowicz, pozytywizm i okultyzm*, „Człowiek i Światopogląd” nr 1, s. 65-92.
20. *Dyskusja o historii polskiej filozofii* [głos w dyskusji; wypowiedzi: Jan Legowicz, Władysław Tatarkiewicz, Tadeusz Kotarbiński, Stefan Swieżawski, Barbara Skarga, Zbigniew Kuderowicz, Janina Wojnar-Sujecka, Henryk Hinz, Marek Fritzhand, Ryszard Palacz], „Studia Filozoficzne” nr 2, s. 123-144.

1970

21. *Emila Boutroux krytyka scjentyzmu*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XVI, s. 263-315.
22. *Claude Bernard*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1970, 218 s. (seria: Myśli i Ludzie) [zawiera: *Wstęp; Życie i twórczość naukowa; Metoda eksperymentalna; Determinizm Bernarda; „Witalizm fizyczny” Bernarda; Bernard i scjentyzm* oraz wybór pism w tłumaczeniu Barbary Skargi: [*O obserwacji i doświadczeniu*]; [*Aprioryzm i wątplenie w rozumowaniu eksperymentalnym*]; [*Jedność przyrody martwej i przyrody żywej*]; *Krytyka eksperymentalna winna być stosowana tylko do faktów, a nigdy do słów; Medycyna eksperymentalna nie odpowiada żadnej doktrynie medycznej ani żadnemu systemowi filozoficznemu; Źródła i przyczyny morfologii; O funkcjach mózgu; Rozważania o pierwszym wykładzie filozofii pozytywnej*].

1971

23. [Artykuły w:] *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*, komitet redakcyjny Bronisław Baczeko et al. [udział w pracy zespołu], Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo PAN, Wrocław 1971, 462 s.; s. 30: *Bratkowski Stanisław*; s. 74-75: *Dickstein Samuel*; s. 87: *Forster Karol*; s. 138: *Jakubowski Leopold*; s. 166: *Kaszewski Kazimierz*; s. 184: *Konczewska Helena*; s. 206-207: *Krupiński Franciszek*; s. 212: *Krzyżanowski Adrian*; s. 284-285: *Morzycki Antoni*; s. 321: *Plebański Józef Kazimierz*; s. 337-338: *Rzeziński Jan*; s. 340-341: *Rzewuski Leon*; s. 362-363: *Pasowicz Włodzimierz*; s. 363: *Stadnicki Antoni*; s. 376-378: *Supiński Józef*; s. 386: *Szulc Dominik*; s. 413: *Urbański Wojciech*; s. 415: *Walenski Antoni*; s. 420: *Wielopolski Aleksander*; s. 421-422: *Winiarski Leon*; s. 441-442: *Zaborowski Julian*; s. 454: *Żochowski Józef*; s. 455: *Żuliński Tadeusz*.
24. *Berta Isaakovna Šarevskaja, Stare i nowe religie w tropikalnej i południowej Afryce*, przeł. [z ros.] Barbara Skarga, Książka i Wiedza, Warszawa 1971, 533 s.

1972

25. *Między witalizmem a filozofią*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XVIII, s. 83-104 (nieco zmienione w: *Przeszłość i interpretacje*, s. 175-200; poz. 86).
26. *Porządek świata i porządek wiedzy. Ze studiów nad filozofią polską epoki pozytywizmu*, w: *Z historii filozofii pozytywistycznej w Polsce. Ciągłość i przemiany*, praca zbiorowa pod red.

Anny Hochfeldowej i Barbary Skargi, Ossolineum, Wrocław 1972, s. 17-44 (por. poz. 27).

27. *Z historii filozofii pozytywistycznej w Polsce. Ciągłość i przemiany*, praca zbiorowa pod red. Anny Hochfeldowej i Barbary Skargi, Ossolineum, Wrocław 1972, 322 s.
28. Zbigniew Ogonowski, *Uwagi o studium doktoranckim w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Dyskusja* [wypowiedzi: Kazimierz Żygulski, Czesław Nowiński, Zygmunt Gostkowski, Salomea Kowalewska, Jan Malarski, Barbara Skarga, Andrzej Siciński, Andrzej Walicki, Zbigniew T. Wierzbicki, Ryszard Wójcicki], „Nauka Polska” nr 4, s. 106-129.

1973

29. *Józef Supiński i jego filozofia „miary”*, w: *Polska myśl filozoficzna i społeczna*, t. I: 1831-1863 [praca zbior.] pod red. Andrzeja Walickiego, Książka i Wiedza, Warszawa 1973, s. 626-664.
30. August Comte, *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej* [oraz] *Rozprawa o całokształcie pozytywizmu*, opracowała [i w części tłumaczyła, wraz z Wandą Wojciechowską], wstępem i przypisami opatrzyła Barbara Skarga, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1973, XLII + 622 s. (Biblioteka Klasyków Filozofii). Przekład fragmentów wstępu (s. XVIII-XXIX, XXXII-XXXIII) na język angielski jako: *Comte's World Outlook: The French Positivism of the First Half of the 19th Century*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 53-64 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 69-78.
31. *Czy pozytywizm jest kierunkiem antynarodowym?*, w: *Swojskość i cudzoziemszczyzna w dziejach kultury polskiej. Materiały z sesji naukowej na temat „Walka z cudzoziemszczyzną w kulturze polskiej (ksenofobia i postawa otwarta)” zorganizowanej przez IBL PAN w dniach 25-27 listopada 1971 r. w Warszawie*, pod red. Zofii Stefanowskiej, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1973, s. 276-304 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 251-272; poz. 142). Przekład angielski na podstawie edycji w: *O filozofię bać się nie musimy* jako: *Is Positivism an Anti-National Orientation?*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 35-51 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 55-68.

1974

32. *Le coeur et la raison ou les antinomies du système de Comte*, „Les Etudes Philosophiques” (Paris) nr 3, s. 383-390.
33. *Maine de Biran wobec Kanta* [autoreferat], „Ruch Filozoficzny” nr 2/4, s. 245-246; „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 1974, t. XX, s. 75-100 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 201-231; poz. 86).

1975

34. Recenzja z: *O nauczaniu historii nauki*, praca zbiorowa pod red. Wandy Osieńskiej, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Gdańsk 1974, w: „Nowe Książki” nr 11, s. 41-43.
35. *O tak zwanym przełomie „antypozytywistycznym”*, „Człowiek i Światopogląd” nr 12, s. 93-102 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 291-300; poz. 86).
36. *O kilku problemach pozytywizmu polskiego*, w: *Polska myśl filozoficzna i społeczna*, t. II, praca zbiorowa pod red. nauk. Barbary Skargi, Książka i Wiedza, Warszawa 1975, s. 5-35, poz. 38.
37. *Julian Ochorowicz. Pozytywizm i okultyzm*, w: *Polska myśl filozoficzna i społeczna*, t. II, praca zbiorowa pod red. Barbary Skargi, Książka i Wiedza, Warszawa 1975, s. 92-136, poz. 38.
38. *Polska myśl filozoficzna i społeczna*, t. II, praca zbiorowa pod red. naukową Barbary Skargi, Książka i Wiedza, Warszawa 1975, 607 s.
39. *Kłopoty intelektu. Między Comte'em a Bergsonem*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1975, 506 s. [zawiera: rozdz. I: *Fakt*; rozdz. II: *Abstrakcja i konkret*;

rozd. III: *Nieskończoność i liczba*; rozdz. IV: *Wokół problemu czasu i przestrzeni*; rozdz. V: *W kręgu myślicieli orientacji kantowskiej*; rozdz. VI: *Porządek światła: stałość i zmienność*; rozdz. VII: *W poszukiwaniu godności i wolności ludzkiej*; *Postowie*]. Przekład angielski *Postowia* jako: *Between Eclecticism and Positivism*, przeł. Aleksander Sitkowiecki, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 77-82 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 91-96.

1976

40. *Język i sens* [recenzja z: Izydora Dąmbska, *Znaki i myśli. Wybór pism z semiotyki, teorii nauki i historii filozofii*, PWN, Warszawa 1975 oraz *eadem, O konwencjach i konwencjonalizmie*, Wrocław 1975], „Człowiek i Światopogląd” nr 9, s. 147-152.
41. *Trzy wersje neokantyzmu we Francji*, w: *Dziedzictwo Kanta. Materiały z sesji Kantowskiej*, [praca zbior.] pod red. Jana Garewicza, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1976, s. 245-261 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 277-290, poz. 86).

1977

42. *Spółczesność a humanizm. Ze studiów nad Bergsonem*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXIII, s. 83-99.
43. *Mistrz i mag* [autorytety naukowe], „Teksty” nr 1, s. 7-20; „Przegląd Filozoficzno-Literacki” 2007, nr 3-4, s. 233-242 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 143-154, poz. 86).
44. *Polska myśl filozoficzna i społeczna*, t. III, praca zbiorowa pod red. naukową Barbary Skargi, Książka i Wiedza, Warszawa 1977, 576 s.

1978

45. *Komputer i filozofia*, „Kultura”, r. XVI, nr 12 (19 III), s. 4; (nieco rozszerzone w: *Przeszłość i interpretacje*, s. 135-142; poz. 86).
46. *Idea transcendentalizmu* [recenzja z: Marek Siemek, *Idea transcendentalizmu u Fichtego i Kanta. Studia z dziejów filozoficznej problematyki wiedzy*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1977], „Człowiek i Światopogląd” nr 5, s. 193-198.
47. *Filozofia francuska w XIX wieku* [fragm.], „Człowiek i Światopogląd” (Warszawa) nr 7, s. 45-63; (nieco zmienione i rozszerz. pt. *Wstęp*, w: *Filozofia francuska XIX wieku*, s. 5-29; por. poz. 48); (wersja pierwotna nieco zmieniona: *Przeszłość i interpretacje*, s. 155-174; poz. 86). Przekład angielski na podstawie *Wstępu do Filozofii francuskiej XIX wieku* (s. 5-22) jako *The 19th-Century French Thought*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 65-76 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 81-90.
48. *Filozofia francuska XIX wieku*, wyboru dokonała oraz wstępem, notami i komentarzem opatrzyła Barbara Skarga, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1978, 802 s. [zawiera w przekładzie Barbary Skargi: Claude Barnard, *Aprioryzm i wątplenie w rozumowaniu eksperymentalnym*, s. 361-381; Ernest Renan, *Prandopodobieństwo*, s. 738-758).
49. *U progu współczesności. Z dziejów doktryn antypozytywistycznych*, praca zbiorowa pod red. Barbary Skargi, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1978, 250 s.
50. *Dwa programy* [referat wygłoszony w czasie dyskusji naukowej poświęconej problematyce świadomości społecznej i narodowej na ziemiach polskich w II połowie XIX w., odbytej w Instytucie Historii PAN 18 października 1977 roku], „Kwartalnik Historyczny” nr 2, s. 331-341 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 273-289; poz. 142).
51. *O towarzystwach naukowych w Polsce* [recenzja z: *Słownik polskich towarzystw naukowych*, t. I: *Towarzystwa naukowe działające obecnie w Polsce*, red. naukowa Leon Łoś, oprac. Barbara Krajewska-Tartakowska z udziałem Joanny Grabowskiej i Joanny Kurjaty, Polska Akademia Nauk, Biblioteka PAN w Warszawie, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1978], „Nowe Książki” nr 22, s. 53-55.

1979

52. *Historia nauki a formacje intelektualne*, „Studia Filozoficzne” nr 8, s. 57-72 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 7-30; poz. 86); przekład francuski (*L'histoire des sciences et les formations intellectuelles*, przel. [z pol.] Jean Nickel, „Humanitas”, t. VIII, s. 120-143). Przekład angielski na podstawie edycji w *Przeszłość i interpretacje* jako: *The History of Science and the Intellectual Formations*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 103-119 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 117-131.
53. *Mill i Marcuse o polityce Comte'a (Z dziejów interpretacji doktryny)*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXV, s. 193-208 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 244-262; poz. 86).
54. *Claude Bernarda „Rozprawa o metodzie”*, „Archiwum Historii Medycyny”, t. XLII, z. 4, s. 411-419 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 263-276; poz. 86).
55. *Zmienność i tożsamość pojęcia filozofii*, w: *Wybrane zagadnienia z historii filozofii polskiej na tle filozoficznej umysłowości europejskiej*, praca zbior. pod red. Jana Legowicza, Ossolineum, Wrocław 1979, s. 83-93 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 31-41; poz. 86).

1980

56. *Złudzenia transcendentalizmu*, „Teksty” nr 1, s. 9-36; (nieco zmienione pt. *Złudzenie transcendentalizmu*, w: *Czas i trwanie*, s. 7-29; poz. 64).
57. *Złudzenia i nadzieje historyka filozofii*, „Teksty” nr 5, s. 7-29; (z drobnymi zmianami w: *Przeszłość i interpretacje*, s. 42-60; poz. 86).
58. *„Myślimy w przestrzeni”* [Henri Bergson], „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXVI, s. 191-216 (nieco zmienione w: *Czas i trwanie*, s. 30-56; poz. 64).
59. *700 lat myśli polskiej*, t. VI: *Filozofia i myśl społeczna w latach 1865-1895*, cz. 1-2, wybrały, opracowały, wstępami i przypisami opatrzyły Anna Hochfeldowi i Barbara Skarga, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1980, 638 s., 649 s. Tekst *Polska myśl filozoficzna w epoce pozytywizmu*, s. 9-15 w przekładzie na jęz. angielski jako: *Warsaw Positivism*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 27-33 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 49-54.

1981

60. *Nie lubię pozytywizmu*, rozmowę [z Barbarą Skargą] przeprowadził Romuald Karyś, „Kultura” nr 49, s. 1, 5.

1982

61. *La science sans patrie. Le sort de la vie intellectuelle en Pologne après l'insurrection de 1863*, w: *The Common Christian Roots of the European Nations. An International Colloquium in the Vatican*, [Part] 2, Florence 1982, s. 564-568.
62. *Wypowiedź filozoficzna a wymogi racjonalizmu*, w: *Wypowiedź literacka a wypowiedź filozoficzna*, studia pod red. Michała Głowińskiego i Janusza Sławińskiego, Ossolineum, Wrocław 1982, s. 27-39; (z drobnymi zmianami w: *Przeszłość i interpretacje*, s. 118-134; poz. 86).
63. *Nicość i pełnia* [filozofia Henri Bergsona], „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXVII, s. 169-190 (z drobnymi zmianami w: *Czas i trwanie*, s. 180-205; poz. 64). Przekład angielski na podstawie edycji w *Czas i trwanie* jako: *Nothingness and Fullness*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 83-101 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 97-113.
64. *Czas i trwanie. Studia o Bergsonie*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982, 293 s. [zawiera: *Słowo wstępne*; *Złudzenie transcendentalizmu*, poz. 56; *Myślimy w przestrzeni*, poz. 58; *Przeciwko paradygmatom*; *Percepcja, pamięć i intuicja*; *Trzeba chcieć*

marzyć; Monizm czy dualizm; Nicość i pełnia, poz. 63; Społeczeństwo a humanizm; Doświadczenie mistyczne; Racjonalność i trwanie].

1983

65. Konferencja naukowa *Rozum – Racja – Racjonalność*, Komitet Nauk Filozoficznych PAN, 2-4 grudnia 1982 r. [referaty], oprac. Barbara Skarga, Stanisław Borzym, „Studia Filozoficzne” nr 5-6, s. 3-350 (por. poz. 66).
66. *Przemówienie na otwarcie konferencji* [*Rozum – Racja – Racjonalność* zorganizowanej przez Komitet Nauk Filozoficznych PAN, 2-4 grudnia 1982 r.], „Studia Filozoficzne” nr 5-6, s. 5-6 (por. poz. 65).
67. *Trzy idee racjonalności*, „Studia Filozoficzne” nr 5-6, s. 17-37 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 87-117; poz. 86); przekład angielski (*Three Ideas of Rationality. Rationality as a Problem*, „Science of Science” (Wrocław) 1984, vol. 4, nr 1, s. 3-28).
68. *Potrzeba filozofii*, „Znak”, r. XXXV, nr 5-6 (342-343), s. 899-920 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 61-86; poz. 86).
69. *Przyrodoznawstwo i filozofia*, w: *Problemy literatury polskiej okresu pozytywizmu*, seria 2, pod red. Edmunda Jankowskiego i Janiny Kulczyckiej-Saloni, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1983, s. 9-44.
70. *Część druga: Lata 1864-1885*, w: S. Borzym, H. Floryńska, B. Skarga, A. Walicki, *Zarys dziejów filozofii polskiej 1815-1918*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1983, s. 134-252; wyd. II, Warszawa 1986, s. 134-252.

1984

71. *Emmanuel Lévinas – kultura immanencji*, „Studia Filozoficzne” nr 9, s. 137-151 (*Tożsamość i różnica*, s. 92-113; poz. 127).

1985

72. *Spotkanie z Lévinasem*, „Przegląd Powszechny” nr 5, s. 192-204.
73. *Po wyzwoleniu (1944-1956)*, pod pseud. Wiktoria Kraśniewska, Instytut Literacki, Paryż 1985 (Biblioteka „Kultury”, t. CDIX), 269, [2] s.; wyd. I krajowe, poprawione przez autorkę [pod pseud.], Pokolenie, Warszawa 1986, 268 s., wyd. II krajowe [pod własnym nazwiskiem], W Drodze, Poznań 1990, 236, [4] s. [zawiera: *Od Autora; Życie codzienne: więzienie; Szpital; Praca; Życie codzienne: obóz; Miłość; Teatr i aktorzy; Budionowka; Granica*]; wyd. III, Warszawa 2000; *Po wyzwoleniu (1946-56)*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008, 304 s. Przekład francuski (*Une absurde cruaute: temoignage d'une femme au Gulag (1944-1956)*, tr. par M. Laurent, Paris 2000). Fragment książki: *Po wyzwoleniu... (1944-1956)*, „Realia i co dalej” 2009, nr 5, s. 22, 36, 68, 82, 92, 98, 120, 162, 174, 205-215.

1986

74. *Bachelard, kowal słów* [konceptje ontologiczne i epistemologiczne], „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXX, s. 205-237 (z drobnymi zmianami pt. *Bachelard, kowal słów* w: *Przeszłość i interpretacje*, s. 301-340; poz. 86).
75. *Nauka i świadomość* [o kongresie w Kordobie zorganizowanym przez France-Culture w październiku 1979 r.], „Więź” nr 1, s. 3-15 (*Przeszłość i interpretacje*, s. 341-357; poz. 86).
76. *Eseje Elżenberga i ich przestanie*, „Studia Filozoficzne” nr 12, s. 137-144 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 303-314; poz. 142).
77. *Niech pyta rozum. Z prof. Barbarą Skargą rozmawia Magdalena Bajer*, „Tygodnik Powszechny”, r. XL, nr 21, s. 1, 4.
78. *Świadectwo „Innego świata”* [G. Herlinga-Grudzińskiego] [referat wygłoszony w 1983 r. na seminarium *Literatura wspomnieniowa jako dokument*], „Kultura Niezależna” nr 19, s. 41-49.
79. *Granica* [ostatni rozdział książki pt. *Po wyzwoleniu (1944-1955)*, przedruk z: Instytut Literacki, Paryż 1985; por. poz. 73], pod pseud. Wiktoria Kraśniewska, przedmowa A. U., Wydawnictwo im. Olofa Palme, Warszawa 1986, 15, [1] s.

1987

80. *Tolerancja* [tekst wygłoszony na spotkaniu panelowym 12 marca 1987, z cyklu *Tolerancja czy przyzwolenie. O potrzebie rozróżnień moralnych*, zorganizowanym w ramach Duszpasterstwa Środowisk Twórczych w Warszawie], „Przegląd Katolicki”, r. LXXV, nr 15, s. 6.
81. „Czas i inne” [o książce Lévinasa *Le temps et l'autre*, Fata Morgana, Paris 1979], „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXXII, s. 181-197 (*Tożsamość i różnica*, s. 114-133; poz. 127).
82. *Autobiogram* [oraz] *Bibliografia*, „Ruch Filozoficzny”, t. XLIV, nr 3-4, s. 333-336.
83. *W rozterce między „historią świętą” a nosem Kleopatry*, w: *Obecność. Leszekowi Kołakowskiemu w 60. rocznicę urodzin*, [praca zbiorowa], „Aneks”, wydane w Polsce nakładem Wszechnicy Społeczno-Literackiej, Londyn 1987, s. 45-51 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 315-324; poz. 142).
84. *Dwie formy czasu*, „Idea” (druk 1988; „Zeszyty Naukowe UW w Białymstoku, Logika”, t. XI), nr 2, s. 17-27 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 53-69; poz. 142).
85. *Storia della scienza e filosofia*, „Nuova Civiltà delle Macchine” (Torino) nr 2, s. 5-10; *Historia nauki a filozofia*, „Rocznik Filozoficzny”, t. XXXV, z. 1, s. 161-169.
86. *Przeszłość i interpretacje. Z warsztatu historyka filozofii*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1987, 364 s. [zawiera: *Przedmowa*; cz. I: *Podstawy interpretacji: Historia nauki a formacje intelektualne*, poz. 52; *Zmienność i tożsamość pojęcia filozofii*, poz. 55; *Złudzenia i nadzieje historyka filozofii*, poz. 57; *Potrzeba filozofii*, poz. 68; *Trzy idee racjonalności*, poz. 67; *Wypowiedź filozoficzna a wymogi racjonalizmu*, poz. 62; *Komputer i filozofia*, poz. 45; *Mistrz i mag*, poz. 43; cz. II: *Interpretacje: Filozofia francuska w XIX wieku*, poz. 47; *Między witalizmem a filozofia*, poz. 25; *Maine de Biran wobec Kanta*, poz. 33; *Estetyka i historiozofia*, poz. 8; *Mill i Marcuse o polityce Comte’a (Z dziejów interpretacji doktryny)*, poz. 53; *Claude Bernarda „Rozprawa o metodzie”*, poz. 54; *Trzy wersje neokantyzmu we Francji*, poz. 41; *O tak zwanym przełomie „antypozytywistycznym”*, poz. 35; *Bachelard, kowal słów*, poz. 74; *Nauka i świadomość*, poz. 75; *Nota bibliograficzna*).

1988

87. *Pałac* [Polska Akademia Nauk], wypowiedzi: Barbara Skarga, Władysław Kunicki Goldfinger, Witold Karczewski i in., „Res Publica” nr 1, s. 80-83; nr 2, s. 115-121; nr 3, s. 101-102.
88. *Kilka uwag na temat porządku*, „Znak”, r. XL, nr 7 (398), s. 52-67 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 33-51; poz. 142).

1989

89. *Stalinizm*, wypowiedzi: Barbara Skarga [i in.], oprac. Aleksander Kopiwnicki, „Przegląd Katolicki” nr 3, s. 4.
90. *O nadużyciach intelektu* [tekst wygłoszony na konferencji *Irracjonalizm i racjonalizm wobec współczesności* w Instytucie Historii PAN w listopadzie 1987 roku], „Więź” nr 7-8, s. 100-108 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 21-32; poz. 142).
91. *Co zrobić z Akademią?* [Polska Akademia Nauk], [wypowiedzi: Andrzej Rychard, Barbara Skarga, Edmund Wnuk-Lipiński], „Tygodnik Solidarność” nr 17, s. 3.
92. *Trwałość i zmienność kategorii* [fragm. pracy], „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXXIII, s. 3-40.
93. *En marge des recherches contemporaines sur l'imagination sociale*, „Revue européenne des sciences sociales”, t. XXVII; wersja polska: *Na marginesie współczesnych badań nad wyobraźnią społeczną*, w: *Historia i wyobraźnia. Studia ofiarowane Bronisławowi Baczce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1992, s. 188-198 (Biblioteka Kwartalnika Politycznego „Krytyka”) (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 71-83; poz. 142).
94. *Granice historyczności*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1989, 228, [4] s. (seria: Biblioteka Myśli Współczesnej) [zawiera: *Przedmowa*; cz. I: *Problemy*: 1. *Problemy z problemem*; 2. *Struktura problemu*; 3. *Kiedy problem umiera*; 4. *Antycypacja i nowość*; 5. *Recepcja i powtarzalność*; cz. II: *Trwałość i zmienność kategorii*: 1. *Myśl, słowo*,

rzecz; 2. *Kategoria*; 3. *Mądrość języka*; cz. III: *Reguły sensu*: 1. *Trochę historii*; 2. *Dwie gramatyki*; 3. *Sens i ratio*; 4. *Kodyfikacja i instytucjonalizacja*; cz. IV: *Mysł poszukująca*: 1. *Epistema*; 2. *Formacja i rozproszenie*; 3. *Historia i metafizyka*]; wyd. II, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 2005, 236 s.; przekł. francuski: *Les limites de l'historicité: continuité et transformations de la pensée*, tr. par Małgorzata Kowalska, préface de François Chirpaz, Beauchesne, Paris 1997 (Bibliothèque des Archives de Philosophie, Nouvelle Série, 61). Przekład angielski eseju *Kategoria jako Categories as Layers of Intellectual Formations*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 121-134 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 133-145.

1991

95. *Kilka słów w obronie metafizyki*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXXVI, s. 93-102 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 7-19; poz. 142).
96. *O nieutilitarności humanistyki*, „Kultura Niezależna” nr 67, s. 3-11 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 121-129; poz. 142).
97. *O wierności*, w: *Zawierzyć człowiekowi. Księdzu Józefowi Tischnerowi na sześćdziesiąte urodziny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1991, s. 19-32 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 199-212; poz. 142).
98. *Katedra i mansarda*, w: *U progu współczesności. Materiały z sympozjum w Instytucie Historii PAN, Warszawa 14 marca 1989*, pod red. Andrzeja Paczkowskiego, Wydawnictwo „Wiedza o kulturze” Fundacji dla Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1991 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 291-299; poz. 142).

1992

99. *Filozofia różnicy [Emmanuela Lévinasa]*, „Przegląd Filozoficzny” nr 1, s. 47-64 (*Tożsamość i różnica*, s. 134-159; poz. 127).

1993

100. *Szczęśliwego nowego wieku?* [kierunki rozwoju współczesnej filozofii], rozmowę przeprowadził Tomasz Królak, „Tygodnik Powszechny” nr 1, s. 1, 4.
101. *Racje i bycie* [poglądy Heideggera i Leibniza], „Przegląd Filozoficzny” nr 3, s. 5-21.
102. Barbara Skarga, Zbigniew Ryszard Grabowski, Wojciech Dziembowski, *Kolejność zdań* [Towarzystwo Popierania i Krzewienia Nauk], rozmowę przeprowadzili Magdalena Bajer, Andrzej Gorzým, „Świat Nauki” nr 3, s. 92-93.
103. *Przestroga przed utopią. Z Profesorą Barbarą Skargą rozmawia Izabella Sariusz-Skapska*, „Znak” nr 7 (458), s. 113-124 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 145-159; poz. 142).
104. *Pytać o zło*, „Znak” nr 13 (454), s. 4-12 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 179-190; poz. 142).
105. *Tożsamość pojęcia czy tożsamość bycia: z lektury Damaskiosa*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XXXVIII, s. 5-20 (*Tożsamość i różnica*, s. 11-31; poz. 127).
106. *Przedmowa do: Henri Bergson, Dwa źródła moralności i religii*, przeł. [z franc.] Piotr Kostyło, Krzysztof Skorulski, Znak, Kraków 1993.

1994

107. *Przewodnik po literaturze filozoficznej XX wieku* (prac. zbior. pod red. Barbary Skargi przy współpracy Stanisława Borzým i Haliny Floryńskiej-Lalewicz), 5 tomów, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1994-1997: t. I: 1994, 474 s. [zawiera m.in. *Przedmowa*, s. 5-7; *Lévinas Emmanuel: Totalité et infini. Essai sur l'extériorité*, s. 257-266]; t. II: 1994, 474 s.; t. III: 1995, 479 s.; t. IV: 1996, 443 s. [zawiera m.in. *Bergson Henri: L'évolution créatrice*, s. 43-50; *Les deux sources de la morale et de la religion*, s. 51-58]; t. V: 1997, 551 s. [zawiera m.in.: *Serres Michel: Hermès*, s. 402-408; *Postłowie*, s. 489-491].
108. *Deformacje człowieka na Wschodzie i na Zachodzie*, „Znak” nr 1, s. 100-103.

109. *Odpowiedź Profesorowi Grzegorzowi* [poglądy Heideggera i Leibniza] [polemika], „Przegląd Filozoficzny” nr 3, s. 99-105.
110. Recenzja z: Jan Andrzej Kłoczowski, *Więcej niż mit. Leszka Kołakowskiego spory o religię*, Kraków 1994, w: „Tygodnik Powszechny” nr 41, s. 11.
111. *Wokół etyki zawodowej. Dyskusja redakcyjna* [wypowiedzi: Magdalena Środa, Barbara Skarga, Wojciech Pawlik, Krzysztof Kiciński, Ija Lazari-Pawłowska, Henryk Jankowski, Jan Woleński, Joanna Górnicka, Robert Pilat, Marek Wichrowski, Aldona Jawłowska, Grzegorz Hansen, Janusz Kraszewski], „Etyka” nr 27, s. 165-206.

1995

112. *Despotyzm rozumu*, rozmowę przeprowadziła Magdalena Środa, „Polityka” nr 22, s. 22.
113. *Tożsamość ja i pamięć*, „Znak” nr 5, s. 4-18.
114. *Kultura europejska: czas przemian czy czas schyłku?* [wypowiedzi: Paweł Hertz, Barbara Skarga, Krzysztof Zanussi], rozmowę przeprowadziła Anna Karoń-Ostrowska, „Więź” nr 11, s. 11-20.
115. *Tożsamość i ciało*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XL, s. 15-19.

1996

116. *Tożsamość i humanizm*, „Znak” nr 1 (488), s. 26-34 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 111-120; poz. 142).
117. *Po śmierci Emmanuela Lévinasa. Odstonić kielkujące złoto*, „Tygodnik Powszechny” nr 7, s. 12 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 139-144; poz. 142).
118. *Ludzie nie są równi*, rozmowę przeprowadziła Anna Jarmusiewicz, „Rzeczpospolita” nr 144, s. 14.
119. *Kultura europejska i jej imperatywy*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”, r. LIX, s. 37-46; „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 1997, t. XLII, s. 195-203 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 99-109; poz. 142). Przekład angielski na podstawie edycji w *O filozofię bać się nie musimy* jako: *European Culture and its Imperatives*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 191-198 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 197-203.

1997

120. *Znaki dobre i złe* [prognozy na przelomie tysiącleci] [wypowiedzi: Ewa Bieńkowska, Adam Boniecki, Mieczysław Porębski, Barbara Skarga, Piotr Wandycz, Tomasz Węclawski, Elżbieta Wolicka, Jacek Woźniakowski], „Apokryf” nr 11, s. 13-15.
121. *Moje „świętych obcowanie”* [wypowiedzi: Barbara Skarga, Anna Świderkówna, Jan Gross, Henryk Paprocki, Roman Rogowski, Krzysztof Zanussi], „Tygodnik Powszechny” nr 44, s. 11.
122. *O filozofię bać się nie musimy. Z Profesorą Barbarą Skargą rozmawia Krzysztof Środa*, „Nowe Książki” nr 9, s. 7-10 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 85-95; poz. 142); *Do not worry about the future of philosophy*, rozmowę przeprowadził Krzysztof Środa, „Organon” 1999/2001, nr 28/30, s. 27-34.
123. *O cynizmie słów kilka*, „Etyka” nr 30, s. 9-16 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 213-222; poz. 142).
124. *Adresy* [70-lecie urodzin profesora Juliusza Domańskiego] [wypowiedzi: Stefan Świeżawski, Władysław Stróżewski, Jerzy B[artłomiej] Korolec, Lech Szczucki, Barbara Skarga, Jan Garewicz], „Przegląd Filozoficzny” nr 3, s. 9-22.
125. *Mały traktat o przesądach na „Traktacie” Jana Baptysty Thiersa zbudowany*, w: *Kultura staropolska – kultura europejska. Prace ofiarowane Januszowi Tazbirowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, Wydawnictwo Naukowe „Semper”, Warszawa 1997, s. 67-72 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 231-238; poz. 142).

126. W *Collège de France*, „Przegląd Filozoficzny” nr 3, s. 17-19 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 325-327; poz. 142).
127. *Tożsamość i różnica. Eseje metafizyczne*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1997, 276 + [1] s. [zawiera: *Przedmowa*; Część I: *Tożsamość pojęcia czy tożsamość bycia. Z lektury Damaskiosa*, poz. 105; *Filozofia i gwałt*; *Racja i bycie*; *Tożsamość czy różnica*; *Emmanuel Lévinas: kultura immanencji*, poz. 71; „*Czas i inne*”, poz. 81; *Filozofia różnicy*, poz. 99; Część II: *Tożsamość Ja* (tu podrozdziały: *Zarys problemu*, *Eidos*, *W drodze*, por. poz. 171, *Sobość egzystencjalna*, *Uwagi na zakończenie*)]; Kraków 2009, 386 + [2] s. Przekład angielski *Eidos jako: The 'I' Identity*. *Eidos*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 135-150 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 149-162.

1998

128. *Przedmowa do: Emmanuel Lévinas, Całość i nieskończoność. Esej o zewnętrżności*, przeł. Małgorzata Kowalska, przekład przejrzał Jacek Migasiński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
129. Recenzja z: Leszek Kołakowski, *Bergson*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997, w: „Tygodnik Powszechny” nr 3, s. 12.
130. *Jak pytać o nadzieję*, „Tygodnik Powszechny” nr 15, dod. s. I (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 191-198; poz. 142).
131. *O człowieku. Z Profesor Barbarą Skargą rozmawiają Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski*, „Tygodnik Powszechny” nr 31, s. 9 oraz w: *Rozmowy na koniec wieku*, prowadzą Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski, cz. II, Wydawnictwo Znak, Kraków 1998, s. 209-218 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 239-248; poz. 142).
132. *O bezwstydzie w naszych czasach*, „Tygodnik Powszechny” nr 46, s. 1, 5; *O bezwstydzie*, „Etyka” nr 31, s. 77-82; przedruk pt. *O bezwstydzie* (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 223-230; poz. 142).
133. *Wobec sporu liberałów i konserwatystów* [strategie edukacyjne], „Przegląd Artystyczno-Literacki” nr 7/8, s. 87-89.
134. *Teologia negatywna a człowiek*, „Kwartalnik Filozoficzny” nr 4, s. 5-20 oraz w: *Człowiek wobec religii. Filozoficzne aspekty religijnego sensu*, pod red. Krzysztofa Mecha, Kraków 1999, s. 172-186 (*O filozofię bać się nie musimy*, s. 163-178; poz. 142).
135. *Trójgłos na temat zbiorowej świadomości i tolerancji* [wystąpienia na konferencji *Problemy nietolerancji i ksenofobii w Polsce*] [wypowiedzi: Barbara Skarga, Jerzy Szacki, Janusz Tazbir], „Kultura i Społeczeństwo” nr 3, s. 3-10.

1999

136. *O nienawiści*, rozmowę przeprowadził Jarosław Makowski, „Tygodnik Powszechny” nr 38, s. 1, 9.
137. *Nie mam złości do losu*, rozmowę przeprowadzili Magdalena Środa, Jacek Migasiński, „Gazeta Wyborcza” nr 249, s. 8-10.
138. *Metafizyka obecności a metafizyka śladu* [Jacques Derrida i Edmund Husserl], „Kwartalnik Filozoficzny”, z. 2, s. 5-17 (por. poz. 148, 161).
139. „*Nie chcę owieczkowej dobroci*”, rozmowę przeprowadzili Wojciech Bonowicz i Łukasz Tischner, „Znak” nr 9, s. 4-16.
140. *Obecność filozofii*, rozmowę przeprowadził Lech Witkowski, oprac. Ewa Bieńczyk, „Przegląd Artystyczno-Literacki” nr 11/12, s. 94-106.
141. *Przeciw inkwizytorom* [filozofia i eseistyka filozoficzna], „Przegląd Filozoficzny” nr 3, s. 167-170.
142. *O filozofię bać się nie musimy. Szkice z różnych lat*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, 337 s. [zawiera: *Zachęta do czytania rozpraw Barbary Skargi* (napisane przez Leszka Kołakowskiego); *Przedmowa*; cz. I: *Wokół filozofii. Kilka słów w obronie metafizyki*, poz. 95; *O nadużyciach intelektu*, poz. 90; *Kilka uwag na temat porządku*, poz. 88; *Dwie formy czasu*, poz. 84; *Na marginesie współczesnych badań nad wyobraźnią społeczną*, poz. 93; *O filozofię bać się nie musimy. Z Profesor Barbarą Skargą rozmawia Krzysztof Środa*, poz. 122; cz. II: *Wokół kultury: Kultura europejska i jej imperatywy*, poz.

119; *Tożsamość i humanizm*, poz. 116; *O nietylitalności humanistyki*, poz. 96; *Uczony i polityka* (tekst napisany zaraz po 1968 roku, niedrukowany); *Po śmierci Emmanuela Lévinasa. Odłonić kielkujące zło*, poz. 117; *Przestroga przed utopią. Z Profesor Barbarą Skargą rozmawia Izabella Sariusz-Skańska*, poz. 103; cz. III: *Wokół człowieka: Teologia negatywna a człowiek*, poz. 134; *Pytać o zło*, poz. 104; *Jak pytać o nadzieję*, poz. 130; *O wierności*, poz. 97; *O cynizmie słów kilka*, poz. 123; *O bezwstydzie*, poz. 132; *Mały traktat o przesadach na „Traktacie” Jana Baptysty Thiersa zbudowany*, poz. 125; *O człowieku. Z Profesor Barbarą Skargą rozmawiają Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski*, poz. 131; cz. IV: *Ze starej teki: Czy pozytywizm jest kierunkiem antynarodowym?*, poz. 31; *Dwa programy*, poz. 50; *Katedra i mansarda*, poz. 98; cz. V: *Sylwetki: Eseje Elzenberga i ich przesłanie*, poz. 76; *W rozterce między „historią świętą” a nosem Kleopatry*, poz. 83; *W Collège de France*, poz. 126. – *Nota bibliograficzna*].

143. *The non-utilitarian nature of the humanities*, „Organon” 1999/2001, nr 28/30, s. 19-25.

2000

144. *Dług. W pierwszą rocznicę śmierci Jerzego Turowicza*, „Tygodnik Powszechny” nr 5, s. 5.
145. *Wykład okolicznościowy prof. dr hab. Barbary Skargi* [wygłoszony z okazji wręczenia Jej tytułu doktora honoris causa UMK], w: *Barbara Skarga. Doktor honoris causa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, przygotowanie do druku Jan Belkot, Lech Witkowski, zdjęcia Zbigniew Nerczuk, Andrzej Skowroński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń 2000, s. 20-28. Także pod innymi tytułami: *Wyspy na rzece czasu*, „Tygodnik Powszechny” nr 11, s. 8; *Moje życie zatoczyło krąg...*, „Przegląd Artystyczno-Literacki” nr 4, s. 2-5 oraz *Wykład prof. dr hab. Barbary Skargi wygłoszony z okazji wręczenia Jej tytułu doktora „honoris causa: UMK*, „Toruński Przegląd Filozoficzny” 2001, nr 3-4, s. 226-231. *Professor Barbara Skarga’s Ceremonial Lecture*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 215-221 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 219-224.
146. *Oblicza filozofii: wobec współczesności. Panel dyskusyjny na UMK z okazji wręczenia doktoratu honoris causa Prof. Barbarze Skardze (18 II 200 r.)* [wypowiedzi: Lech Witkowski, Janusz Malłek, Ewa Szlesińska-Ziach, Juliusz Domański, Władysław Stróżewski, Cezary Wodziński, Tadeusz Gadacz, Andrzej Maciej Kaniowski, Małgorzata Kowalska, Jacek Migasiński, Magdalena Środa, Andrzej Szahaj, Barbara Skarga], w: *Barbara Skarga. Doktor honoris causa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, Toruń 2000, s. 31-83.
147. *O szczęściu się nie mówi*, rozmowę przeprowadziła Katarzyna Janowska, „Polityka” nr 17, s. 54, 57.
148. *Metafizyka obecności a metafizyka śladu*, cz. II [Jacques Derrida i Edmund Husserl], „Kwartalnik Filozoficzny”, z. 1, s. 5-24 (por. poz. 138, 161).
149. [recenzja z: Leszek Kolakowski, *Moje słuszne poglądy na wszystko*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1999], „Znak” nr 5, s. 116-121.
150. *Moralność i polityka* [ankieta redakcyjna] [wypowiedzi: Józefa Hennelowa, Marcin Król, Antoni Z[dzisław] Kamiński, Andrzej Szahaj, Jan Woleński, Ryszard Wiśniewski, Paweł Kaczorowski], oprac. Barbara Skarga, „Etyka” nr 33, s. 105-153.

2001

151. *O znaczeniu wymiaru metafizycznego w kulturze*, „Znak” nr 12, s. 12-23 (*Człowiek...*, s. 10-25; poz. 213). Przekład angielski na podstawie edycji w *Człowiek to nie jest piękne zwierzę* jako: *The Significance of the Metaphysical in Culture*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 199-207 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 205-212.

152. *Wyznanie* [etyczny wymiar przeprosin za zło], „Etyka” nr 34, s. 69-75; „Tygodnik Powszechny” 2002, nr 17, s. 9; przedruk pt. *Przyznanie* (*Człowiek...*, s. 129-141; poz. 213).
153. *Kłopot z dobrem* [skrót referatu] [filozofia dobra ks. Józefa Tischnera], „Tygodnik Powszechny” nr 27, s. 10-11.
154. *Sposób na życie* [stan polskiej humanistyki] [wypowiedzi: Andrzej Borowski, Barbara Skarga, Jadwiga Puzynina], rozmowę przeprowadziła Anna Karoń-Ostrowska, „Więź” nr 1, s. 40-47.
155. *Oczekiwanie bez nadziei* [postmodernizm a religia] [wypowiedzi: Małgorzata Kowalska, Barbara Skarga, Karol Tarnowski, Tomasz Węcławski], rozmowę przeprowadził Tadeusz Gadacz, „Znak” nr 1, s. 10-24.
156. *Nova Mniskówna. O książkach Paulo Coeblo*, „Res Publica Nowa” nr 2, s. 98-99.
157. *Sąd nad Polakiem* [wypowiedzi: Katarzyna Janowska, Piotr Mucharski, Andrzej Zoll, Jan Andrzej Kłoczowski, Krzysztof Piesiewicz, Jerzy Szacki, Janusz Tazbir, Kazimierz Kutz, Julia Hartwig, Marcin Król, Janina Ochojska, Janusz Jankowiak, Jerzy Jedlicki, Barbara Skarga], „Tygodnik Powszechny” nr 51/52, s. 15-18.
158. *Wokół portretu*, „Znak” nr 6, s. 9-23.
159. *O odpowiedzialności* [ankieta redakcyjna] [wypowiedzi: Helena Eilstein, Michał Czajkowski, Barbara Skarga, Tadeusz Szawiel, Marcin Kula, Aleksander Zbrzezny, Bohdan Michalski], „Etyka” nr 34, s. 53-111; „Gazeta Wyborcza” 2009, nr 14, s. 17.

2002

160. *Mało znany krytyk Pomponazskiego* [Pierre Le Loyer], „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej”, t. XLVII, s. 37-43.
161. *Ślad i obecność*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002 [zawiera: *Przedmowa; Spór z Derridą; Metafizyka obecności a metafizyka śladu*, por. 138, 148; *Portret; Ślad; Co żywie się myśleniem; Pojęcie; Pustynia; Idąc po antycznych śladach; Rozważania agatologiczne; Zamiast postowia. O dumie*]. Przekład angielski eseju *Co żywie się myśleniem* jako: *What Is Called Thinking*, przeł. Jacek Dobrowolski, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 151-169 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 163-178.
162. *Nadzieja* [zapis wystąpienia podczas „Jesieni filozofów”, która odbyła się w 2002 roku i została poświęcona nadziei; poza tym wystąpienia: Krzysztof Mech, Charles Taylor, Krzysztof Michalski, Władysław Stróżewski], „Tygodnik Powszechny” nr 21, dodatek „Dni Tischnerowskie”, s. 10-11 (*Człowiek...*, s. 176-180; poz. 213).
163. *Bariery, granice, kresy*, „Tygodnik Powszechny” nr 33, s. 18-19 [*Inna Europa puka do drzwi*], na marginesie książki *Mythes et symboles politiques en Europe Centrale*, „Tygodnik Powszechny” nr 33, s. 19]; po francusku jako *Frontière et limites*, w: *Europe, la danse sur les limites*, pod red. J. Nowickiej, Paris 2005; przedruk pt. *Granice* (*Człowiek...*, s. 51-64; poz. 213).
164. *Musisz zmienić swoje życie* [esej o Hansie-Georgu Gadamerze], „Gazeta Wyborcza” nr 90, s. 13-14; przedruk pt. *Gadamer* (*Człowiek...*, s. 202-209; poz. 213).
165. *Sceptycyzm metafizyką podszyty* [poglądy Leszka Kołakowskiego], „Tygodnik Powszechny” nr 43, dodatek „Apokryf” nr 18, s. 11; przedruk pt. *Sceptycyzm metafizyczny?* (*Człowiek...*, s. 216-223; poz. 213).
166. *Ukryta prawda [Rozmowy z diabłem Leszka Kołakowskiego, inne wypowiedzi: Czesław Miłosz, Michał Komar, Andrzej Kłoczowski]*, „Tygodnik Powszechny” nr 46, s. 17; przedruk pt. *Leszka Demonomania* (*Człowiek...*, s. 224-227; poz. 213).
167. *Tego się nie robi. Z Profesorem Barbarą Skargą rozmawia Krzysztof Doros*, „Jednota” nr 5, s. 7-10 (*Człowiek...*, s. 231-242; poz. 213).
168. Recenzja z: Władysław Stróżewski, *O wielkości. Szkice z filozofii człowieka*, Znak, Kraków 2002, w: „Tygodnik Powszechny” nr 49, s. 13.

2003

169. *Spółeczna monada*, „Etyka” nr 36, s. 107-113 (*Człowiek...*, s. 100-110; poz. 213).

170. *Wolność i ludzkie bycie*, „Charaktery” nr 4, s. 61-63 (*Człowiek...*, s. 163-172; poz. 213).
171. *W drodze*, w: *Kosmopolityzm i sarmatyzm. Antologia powojennego eseju polskiego*, wybór i oprac. Dorota Heck, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo, Wrocław, Warszawa, Kraków 2003, s. 614-644; por. *Tożsamość i różnica*, s. 196-259; poz. 127].
172. „*Bóg dany jest tylko w pragnieniu*”: *jaskinia filozofów. O wierze* [wypowiedzi: Barbara Skarga, Karol Tarnowski, Jan Andrzej Kłoczowski, Tomasz Węclawski]; rozmowę przeprowadził Krzysztof Dorosz, „Tygodnik Powszechny” nr 21, s. 9, 12-13.
173. *Zegary życia*, rozmowę przeprowadziła Katarzyna Janowska, „Polityka” nr 44, s. 66-68.
174. *O przemocy*, „Gazeta Wyborcza” nr 278, s. 23-24.
175. Wypowiedź w: *Anti-Totalitarismus: eine polnische Debatte*, hrsg. von Paweł Śpiewak, Vorwort Paweł Śpiewak, aus dem Polnischen von Anne Altmayer [et al.], Suhrkamp, Frankfurt am Main 2003.

2004

176. *Polityka i filozofia*, w: *Filozofia w Polis*, pod red. Małgorzaty Kowalskiej, Wydział Historyczno-Socjologiczny Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2004, s. 15-16 (*Człowiek...*, s. 7-9; poz. 213).
177. *Przemoc. Między moge i muszę*, w: *Dramat przemocy w historycznej perspektywie*, praca zbiorowa pod red. Jacka Chrobaczyńskiego, Wojciecha Wrzesińskiego, Wydawnictwo WAM, Polskie Towarzystwo Historyczne, Kraków 2004, s. 77-89; przedruk pt. *Między „moge” i „muszę”* (*Człowiek...*, s. 73-92; poz. 213).
178. „*Na początku było słowo*”, „Przegląd Filozoficzny” r. XIII, nr 2, s. 5-10.
179. *Człowiek to nie jest piękne zwierzę*, rozmowę przeprowadził Jarosław Kurski, „Gazeta Wyborcza” nr 91, s. 13-15; „Gazeta Wyborcza” 2009, nr 220, s. 21-22.
180. *Co nam po autorytetach?*, „Tygodnik Powszechny” nr 7, s. 17; przedruk pt. *Kilka słów o autorytecie* (*Człowiek...*, s. 93-99; poz. 213); „Gazeta Wyborcza” 2010, nr 219, s. 28.
181. *Kto się boi Czesłama Miłosza* [polemika z: Jan Majda, Marek Żelazny, *Antypolskie oblicze Miłosza*, „Gazeta Wyborcza” nr 195], „Gazeta Wyborcza” nr 197, s. 12 (*Człowiek...*, s. 173-175; poz. 213)..
182. *Krzyk wojen, prąd źródeł: jaskinia filozofów: o miłości* [wypowiedzi: Waclaw Hryniewicz, Władysław Stróżowski, Barbara Skarga, Tadeusz Gadacz, Krzysztof Michalski, Ernst-Wolfgang Bockenforde], rozmowę przeprowadził Krzysztof Dorosz, „Tygodnik Powszechny” nr 20, s. 10-11.
183. *Ontologia Władka* [recenzja z: Władysław Stróżewski, *Ontologia*, Aureus, Znak, Kraków 2004], „Tygodnik Powszechny” nr 38, dodatek „Książki w Tygodniku”, s. 10 (*Człowiek...*, s. 197-201; poz. 213).
184. *Książki najważniejsze* [wypowiedzi: Tomasz Burek, Wojciech Kilar, Antoni Libera, Tomasz Łubieński, Tadeusz Nyczek, Bohdan Pocij, Barbara Skarga, Andrzej Schmidt, Anna Świderkówna, Jacek Trznadel, Henryk Waniek, Marta Wyka, Józef Życiński], „Więź”, r. XLVI[XLVII], nr 11, s. 4-17.

2005

185. *Knintet metafizyczny*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2005 [zawiera: *Słowo wstępne*, 1. *O źródle i źródłowości*; 2. *W poszukiwaniu źródłowego czasu*; 3. *Zło*; 4. *Doświadczenie*; 5. *Źródła metafizyczności*]. Przekład angielski eseju *Zło jako: Evil*, przeł. Jacek Dobrowolski, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 171-189 oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 179-194.
186. *Kilka refleksji o przeszłości i teraźniejszości Towarzystwa* [materiały z sesji naukowej z okazji 100-lecia Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Warszawa], „Ruch Filozoficzny”, t. LXII, nr 1, s. 19-21.

187. *Przeciw nienawiści*, „Gazeta Wyborcza” nr 66, s. 13; przedruk w wersji rozszerzonej pt. *Nienawiść (Człowiek..., s. 111-119; poz. 213)*; „Gazeta Wyborcza” 2009, nr 220, s. 20.
188. *Filozofia i antyk*, „Meander”, r. LX, nr 1, s. 106-111 (*Człowiek..., s. 40-50; poz. 213*).
189. *Słowa najważniejsze* [nauczanie Jana Pawła II; wypowiedzi: Halina Birenbaum, Michał Czajkowski, Krzysztof Dorosz, Stanisława Grabska, Ludmiła Grygiel, Tomáš Halik, Julia Hartwig, Aleksander Hauke-Ligowski, Marek Izdebski, Janusz Jagucki, Karol Karski, Jan Kieniewicz, Jerzy Kłoczowski, Józef Kudasiewicz, Andrzej Mencwel, Danuta Michałowska, Stanisław C. Napiórkowski, Michał Płoski, Jacek Salij, Jacek Sempoliński, Barbara Skarga, Stanisław Stomma, Władysław Stróżewski, Anna Świderkówna, Zdzisław Tranda, Szewach Weiss, Wojciech Wiczonek, Andrzej Wielowieyski, Ewa Wycichowska, Tadeusz J. Zieliński, Myrosław Marynowicz; przeł. Ada Iwanowska, Bogumiła Berdychowska], „Więź”, r. XLVIII, nr 5/6, s. 44-86.
190. *Le frisson de la frontière*, w: *Europe, la danse sur les limites*, pod red. J. Nowickiej, Paris 2005. W języku polskim pt. *Dreszcz granicy (Człowiek..., s. 65-72; poz. 213)*.
191. *O obywatelstwie* [wykład wygłoszony z okazji inauguracji roku akademickiego 2005/2006 w Uniwersytecie Białostockim], „Białostockie Teki Historyczne”, t. III, s. 13-18; „Gazeta Wyborcza” nr 247, s. 12-13 (*Człowiek..., s. 146-154; poz. 213*). Przekład angielski na podstawie edycji w *Człowiek to nie jest piękne zwierzę* jako: *Citizenship, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 209-213* oraz w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 213-217.
192. *Mądrość wieków* [recenzja z: Juliusz Domański, „Scholastyczne” i „humanistyczne” pojęcie filozofii, wyd. II popr. i uzupełnione, Antyk, Kęty 2005], „Tygodnik Powszechny” nr 33, dodatek „Książki w Tygodniku”, s. 11 (*Człowiek..., s. 210-215; poz. 213*).
193. *Wolność taktowna*, rozmowę przeprowadził Piotr Mucharski, „Tygodnik Powszechny” nr 47, s. 8; „Tygodnik Powszechny” 2009, nr 39, s. 18-19.

2006

194. *Biada, jeśli zamilknie...* [wypowiedzi w ankiecie, odpowiedź na pytanie: *Co to znaczy być sumieniem krytycznym we współczesnym świecie?*: Tadeusz Boruta, Barbara Chyrowicz, Andrzej Paszewski, Barbara Skarga, Piotr Wojciechowski, Krzysztof Zanussi, Józef Życiński], „Znak, r. LXVIII, nr 6, s. 117-130.
195. *Inteligencja zamilkła*, „Gazeta Wyborcza” nr 12, s. 10-11 (*Człowiek..., s. 155-162; poz. 213*).
196. *Kaczyński kontra bezdomny* [wypowiedzi: Barbara Skarga, Magdalena Środa, Michał Figurski, Janusz Kijowski, Grzegorz Miecugow, Piotr Szulkin, Józef Hen, Andrzej Czeczot, Ryszard Marek Groński], „Trybuna” (wyd. III), nr 195, s. 1.
197. *Drogi sztuki, drogi filozofii* [recenzja z: Kazimir Severinovič Malevič, *Świat bezprzedmiotowy*, przeł. Stanisław Fijałkowski, Gdańsk 2006], „Tygodnik Powszechny” nr 38, dod. s. 3.
198. *Człowiek – istota zadziwiająca. Adventowe rozmowy o cnotach: męstwo*, rozmowę przeprowadzili Artur Spornik i Jan Strzałka, „Tygodnik Powszechny” nr 49, s. 9.
199. *Demagogia. Czego uczy „Polityka” Arystotelesa?*, „Gazeta Wyborcza” nr 235, s. 20-21 (*Człowiek..., s. 120-128; poz. 213*).
200. *Obywatel Polski, obywatel Europy* [referat z konferencji *Quo vadis, Europo? Quo vadis, Polsko? Polska w Europie: debata o wartościach, tradycjach i społeczno-ekonomicznych więziach przysięłości*, Poznań], „Gazeta Wyborcza” nr 246, s. 20-21.
201. *Demagogiczne chwyty Kaczyńskich*, rozmowę przeprowadził Przemysław Szubartowicz, „Przegląd” nr 22, s. 24-26.
202. *Czy polityka może być moralna?* [wykład wygłoszony 21 lutego 2006 roku w Auditorium Maximum Uniwersytetu Warszawskiego w cyklu *Wykłady na nowe Tysiąclecie*], „Gazeta Wyborcza” nr 48, s. 14-16; przedruk pt. *Jeszcze raz o etyce i polityce (Człowiek..., s. 181-193; poz. 213)*.

203. *Lévinas i Grecy* [referat z konferencji Emmanuel Lévinas. *Filozofia – teologia – polityka*, Warszawa], „Znak”, r. LVIII, nr 12, s. 98-106.

2007

204. *Granice dobrego smaku*, rozmowę przeprowadzili Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski, „Gazeta Wyborcza” nr 29, s. 14-15.
205. *Granice naszego świata* [wykład], „Tygodnik Powszechny” nr 14, s. 18.
206. *Jeżeli lud jest ciemny, to taka jest demokracja*, rozmowę przeprowadził Przemysław Szubartowicz, „Przegląd” nr 16, s. 14-16.
207. *Kiedy trzeba powiedzieć nie. Jakie powinny być polskie uczelnie* [wykład wygłoszony 16 kwietnia 2007 roku na otwarciu Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki w Uniwersytecie Białostockim], „Gazeta Wyborcza” nr 110, s. 23.
208. *Przyjaciel platonik*, „Tygodnik Powszechny” nr 19, s. 11.
209. *Człowiek to stworzenie tragiczne. Z Prof. Barbarą Skargą, filozofem, rozmawia Jan Strzałka* [dotyczy Ingmara Bergmana], „Tygodnik Powszechny” nr 32, s. 10.
210. *Godność w godzinie rozpaczy*, „Tygodnik Powszechny” nr 50, s. 24-25; „Tygodnik Powszechny” 2009, nr 39, s. 20-21.
211. *Człowiek niebymały* [laudacja z okazji przyznania J. Życińskiemu nagrody Człowieka Roku „Gazety Wyborczej”], „Gazeta Wyborcza” nr 113, s. 19.
212. *O prowokacji*, „Gazeta Wyborcza” nr 198, s. 15-16.
213. *Człowiek to nie jest piękne zwierzę*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007 [zawiera: cz. I: *Wykłady i artykuły: Polityka i filozofia*, poz. 175; *O znaczeniu wymiaru metafizycznego w kulturze*, poz. 151; *Wykład o człowieku; Filozofia i antyk*, poz. 187; *Granice*, poz. 163; *Dreszcz granicy*, poz. 189; *Między „moge” i „muszę”*, poz. 176; *Kilka słów o autorytecie*, poz. 180; *Spoleczna monada*, poz. 169; *Nienawiść*, poz. 186; *Demagogia*, poz. 198; *Przyznanie*, poz. 152; *O miłości; O obywatelstwie*, poz. 190; *Inteligencja zamilkła*, poz. 194; *Wolność i ludzkie bycie*, poz. 170; *Kto się boi Czesława Miłosza*, poz. 180; *Nadzieja*, poz. 162; *Jeszcze raz o etyce i polityce*, poz. 201; cz. II: *Sylwetki: Ontologia Władka*, poz. 182; *Gadamer*, poz. 164; *Mądrość wieków*, poz. 191; *Sceptycyzm metafizyczny?*, poz. 165; *Leszka Demonomania*, poz. 166; cz. III: *Wywiad: Tego się nie robi. Z Profesor Barbarą Skargą rozmawia Krzysztof Dorosz*, poz. 167].
214. *Europejskie standardy demokratyczne. Dokumenty konferencji na Uniwersytecie Warszawskim* [wypowiedzi: Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Barbara Skarga, Wiktor Osiatyński], „Res Humana”, r. XVI[XVII], nr 3/4, s. 1-7.
215. *Innego końca świata nie będzie* [fragm. książki], rozmowę przeprowadzili Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski, „Gazeta Wyborcza” nr 252, s. 19.
216. *„Innego końca świata nie będzie”*. Z Barbarą Skargą rozmawiają Katarzyna Janowska i Piotr Mucharski, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007, 331 s. [zawiera: *Wstęp. I jak tu pytać o sens?*; I. *Szczęśliwy dom*; II. *Noce i dni*; III. *Granica*; IV. *Romanse i skandale*; V. *Byłam niemożliwa!*; VI. *Polskie, litewskie, żydowskie, patriotyczne...*; VII. *Tęsknota za abstrakcją*; VIII. *Wojna*; IX. *W okupowanym Wilnie*; X. *Tajne nauczanie*; XI. *Jak chcesz, to jedź!*; XII. *Konspiracja*; XIII. *Każdy kamień ma swoje miejsce*; XIV. *On mnie tylko poświęcił*; XV. *Dajcie mi już spokój*; XVI. *Nie oszczędzaj na niczym!*; XVII. *Filozofia zza szafy*; XVIII. *Życie towarzyskie i umysłowe*; XIX. *Od „Dziadów” do Solidarności*; XX. *Druga ojczyzna*; XXI. *Cóż to za naród?*; XXII. *Przygoda zwana myśleniem*; XXIII. *Manifest metafizyczny*]; *Wiele klęsk przeżyłam* [fragm. książki], „Gazeta Wyborcza” 2009, nr 220, s. 22.
217. *O Uniwersytecie* [tekst wygłoszony na otwarciu „Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki” w Białymstoku], „Białostockie Teki Historyczne” t. V, s. 9-13.
218. *Obywatel Polski, obywatel Europy* [referat z konferencji *Quo vadis, Europo? Quo vadis, Polsko? Polska w Europie: debata o wartościach, tradycjach i społeczno-ekonomicznych wizjach przyszłości*, Poznań], „Gazeta Wyborcza” nr 246, s. 20-21; tekst także w języku niemieckim, przeł. [z pol.] Gizela Nowicka, „Joseph von Eichendorff Konversationsforum” 2008, nr XLVIII, s. 68-85.
219. *Teologia negatywna* [Tomasz z Akwinu], „Przegląd Tomistyczny” t. XIII, [cz.] 1, s. 173-176.

2008

220. *Niepogodzony. Eseje Adama Michnika* [recenzja z: Adam Michnik, *W poszukiwaniu utraconego sensu*, Fundacja Zeszytów Literackich, Warszawa 2007], „Tygodnik Powszechny” nr 3, s. 27.
221. *Rosja, Polska, współzucie*, rozmowę przeprowadził Andrzej Brzeziecki, „Nowa Europa Wschodnia” nr 1, s. 91-99; *Marna Europa. Rosja, Polska, współzucie*, „Tygodnik Powszechny” nr 36, s. 27-29.
222. *Zawiść żdolna do wszystkiego. Wokół „Strachu”*, „Gazeta Wyborcza” nr 22, s. 18.
223. *Wiedza najszczytniejsza. Humanistyka wobec współczesnej cywilizacji* [wykład], „Gazeta Wyborcza” nr 162, s. 25-26; *Humanistyka wobec współczesnej cywilizacji*, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego” r. LXXI, s. 7-12.
224. *Revolucja zawiśników* [recenzja z: Bronisław Baczo, *Politiques de la Révolution française*, Gallimard, Paris 2008], „Gazeta Świąteczna”, 30-31 VIII, nr 203, s. 24-25.
225. *Jan Paweł II. Rycerz niemożliwego?* [wypowiedzi: Paul Thibaud, Jerzy Szacki, Barbara Skarga, Leszek Kołakowski], przeł. Ewa Sobulska, „Gazeta Wyborcza” nr 245, s. 30-31.
226. *Mysli o tolerancji* [wystąpienia odznaczonych Medalem „Zasłużony dla Tolerancji”; głos zabrali: Barbara Skarga, Zdzisław Cackowski, Joseph Malovany, Lech Mróz, Stanisław Opiela, Michał Pietrzak, Andrzej Zoll], „Res Humana” r. XVII[XVIII], nr 3/4, s. 9-11.
227. *Przemówienie* [przemówienie wygłoszone podczas uroczystości odnowienia doktoratu, Uniwersytet Warszawski, 19 maja 2008], „Przegląd Filozoficzno-Literacki” nr 2/3 (20), s. 27-28; *Speech*, „Dialogue and Universalism” 2010, nr 1-2, s. 25-26 oraz [bez tytułu] w: *Barbara Skarga in Memoriam*, ed. by Magdalena Środa and Jacek Migasiński, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main 2012, s. 25-26.
228. *Żyjemy wśród rzeczy*, „Przegląd Filozoficzno-Literacki” nr 2/3 (20), s. 29-38.

2009

229. *Pomysł na Europę* [ankieta; wypowiedzi: Andrzej Bogusławski, Maria D. Jaczynowska, Jerzy Kłoczowski, Jan Łopuszański, Piotr Łossowski, Janusz Mallek, Anna Medwecka-Kornaś, Andrzej Oleś, Mieczysław Porębski, Jan Prokop, Stanisław Salmonowicz, Henryk Samsonowicz, Barbara Skarga, Leszek Starkel, Michał Turała, Stefan Wierzbowski, Józef Wolski, Krzysztof Zanussi], oprac. Plga Brzezińska, Zdzisław Mach, „Prace Komisji Spraw Europejskich PAU” t. III, s. 7-104.
230. *Przemoc i terror*, „Przegląd Filozoficzno-Literacki” nr 4 (25), s. 47-56.
231. *Kształt naszej epoki. Kryzys ponowoczesności*, „Tygodnik Powszechny” nr 3, s. 32-33.
232. *Pochwała człowieka prawego. Pierwszemu premierowi III RP* [dotyczy Tadeusza Mazowieckiego], „Gazeta Wyborcza” nr 108, s. 20-21.
233. *Leszek kroczył trudną drogą* [dotyczy Leszka Kołakowskiego], „Gazeta Wyborcza” nr 176, s. 18.
234. *1 września – co to był za dzień?*, rozmowę przeprowadziła Magdalena Środa, „Gazeta Wyborcza” nr 202, s. 16.
235. *Tercet metafizyczny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2009, 232 + [3] s. [zawiera: *Przedmowa; Mój świat; Świat społeczny; Świat i emocje; Ja i My; Samotność; Skończoność*].

Opracował Stanisław Gromadzki